Zeisles voor moeder

‘ZEIS IS JE *danspartner*’

Tekst **ESTHER VAN MIDDENDORP**
Fotografie **MAX DE KRIJGER**

De lucht boven het grasland trilt een beetje, de warmte is zichtbaar. Een fijn briesje zorgt gelukkig voor de nodige verkoeling en laat het hoge gras wuiven. De stilte wordt onderbroken door een vrolijke stem. De stem van Sandy van den Ban. Samen met nog acht cursisten volgde redacteur Esther bij haar een les maaien met de zeis. Want, zo redeneerden haar man en zonen, wie bij Landleven werkt moet minstens een ambacht zelf kunnen. Dus kreeg zij zeisles – voor moederdag.

Ik voel me een houten Klaas. Mijn stappen zijn te groot. Mijn armen niet ontspannen. Het gras blijft stug staan. "Houd de zeis dicht bij je heup. Het is je danspartner. En die moet je dicht bij je houden om te kunnen dansen." Sandy's vergelijking laat me lachen, dat helpt. En ja hoor, haar advies blijkt te werken. Zwieren doen we niet, mijn zeis en ik, maar in een vloeiende beweging maai ik het gras voor mijn voeten weg. Stapje voor stapje. We dansen!

Een paar uur geleden leek het allemaal nog zo simpel. Het is niet de eerste keer in mijn leven dat ik een zeis vasthoud, of er een bezig zie. Maar het komt toch echt op techniek aan. En die heb ik duidelijk nog niet in de vingers. Onder de bezielende leiding van Sandy zal dat vandaag veranderen.

Het begint al bij het kiezen van de juiste steel. Sandy heeft stelen in vier verschillende maten klaarliggen. "Laten we om te beginnen meteen een vooroordeel uit de weg ruimen: van maaien met de zeis krijg je het niet in je rug. Je maait namelijk niet gebukt, maar rechtop." Een voor een kiezen we een steel die bij ons past; de steel die tot aan of net boven je kin komt.

Als iedereen is voorzien van een steel, kunnen we de grepen gaan bevestigen. "De laagste greep komt ter hoogte van je heup", vertelt Sandy terwijl ze zelf ook druk aan de slag is. In de stelen zitten op verschillende hoogtes gaten, waarin de grepen kunnen worden vastgedraaid. Op deze manier kun je de hele zeis op jouw lengte stellen. Dat gaat prima.

De tweede greep komt een 'onderarmlengte plus twee vingers' boven de eerste. "Die tussenlengte heb je nodig. Te iel maaien is niet fijn, maar te breed ook niet, dan heb je te weinig momentum en kun je geen kracht zetten", is de logische verklaring van Sandy.

Zodra de steel klopt, gaan we het mes bevestigen. Gelukkig zitten er nog strips over de snede. Dat voelt een stuk prettiger. Met behulp van een ring zetten we het mes vast. Sandy: "Vroeger was het een hele toestand om een zeis aan een steel te krijgen en daarom haalden mensen het blad liever niet los om het te haren. Ze lieten het blad aan de steel en ondersteunden die met een stokje of een constructie om toch enigszins rustig te kunnen haren. De ringen om het blad te bevestigen zijn dus een fijne uitvinding, want een los blad haren is natuurlijk veel prettiger. Ringen heb je in allerlei variaties, net als zeisen."

De 'arend', het hoekje aan het mes, leggen we op het uiteinde van de steel. Ook hier zitten in de steel gaten, waar het weerhaakje aan de arend precies in valt. Daarna is het een kwestie van losjes aandraaien. Voor we het mes definitief vastzetten, wordt gecheckt of het goed zit. Het mag niet te ver naar buiten staan, dan staat het open. Maar ook niet te ver naar binnen gebogen, dan is het gesloten. Het mes moet altijd gesloten afgesteld staan om te kunnen maaien. "Een gesloten mes is goed, een open mes maait niet."

Wie is SANDY?

De drijvende kracht achter zeisles.nl is Sandy van den Ban. Toen deze voormalige docente Duits voor een paar maanden neerstreek in Oostenrijk om de taal te leren, zag ze dat de zeis daar nog veel gebruikt wordt. Als natuurliefhebber pur sang werd ze gegrepen door het zeisvirus. Zij is gecertificeerd zeislerares.

Om ons mes goed te zetten, leert Sandy ons een handigheidje. Ze legt de zeis voor zich in het gras en kiest een ijkpunt, in dit geval een margriet in het gras. Ze legt de baard van het mes bij de bloem en beweegt het mes vervolgens in een vloeiende beweging opzij. "De punt van het mes moet een paar centimeter lager uitkomen bij het ijkpunt. Kom je hoger uit, dan staat je mes open, kom je lager uit, dan is het gesloten. Hoe langer je mes, hoe meer je punt naar de steel zal wijzen. Dus hoe meer gesloten."

Sandy's enthousiasme werkt aanstekelijk. Ik krijg steeds meer zin om aan de slag te gaan. Maaien met de zeis is niet alleen leuk, het is ook heel praktisch. "Wie thuis bijvoorbeeld slootkanten heeft, kan die zelf heel snel en gemakkelijk maaien met een zeis. Maar waarom zou je ook het gazon er niet mee doen? Met de zeis maak je een wijde slag, veel wijder dan de breedte van de grasmaaier. Je maait het gras net zo kort of zelfs korter dan met de grasmaaier, maar juist door het gras langer te laten wordt het bodemleven veel rijker. Het lijkt wel of er een netheidssyndroom heerst, waarbij een strak biljartlaken de standaard is. Gelukkig zijn er steeds meer mensen die dat los willen laten."

Overal om me heen worden ondertussen de messen neergelegd en wordt er bedaard heen en weer geschoven. Zodra het mes goed zit, kunnen we het goed vastdraaien. Het begint er nu echt op te lijken. Maar wacht, we kunnen nog niet beginnen.

Alle cursisten krijgen een riem om, met daaraan een soort messenhouder. In de houder gaat onze wetsteen. Sandy: "De wetsteen draag je bij je, op water zoals we dat noemen." Ze voegt direct de daad bij het woord en giet onze houders halfvol water. Ondertussen legt ze uit: "Als het mes door het gras snijdt, komt de snede omhoog. Je kunt dan niet meer doormaaien. Met de wetsteen krijg je je mes weer in het gareel." Ervaren maaiers wetten wel om de tien minuten. De weerstand van het gras, een molshoop of een takje maken het mes bot. Als wetten niet meer helpt, moet er nodig gehaard worden.

Later op de dag zal Sandy ons ook nog laten zien hoe dat haren in zijn werk gaat. Het is een mooie techniek. Maar om echt te leren haren, zal ik zeker een keer terug moeten komen.

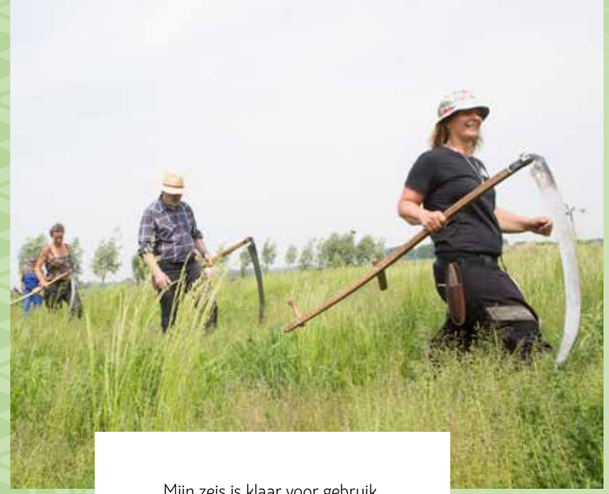

In ganzenpas, op gepaste onderlinge afstand, lopen we achter Sandy aan. Bij een van de vele ruige veldjes op het terrein gaan we aan de slag. Een voor een mogen we het gras voor onze voeten wegmaaien nadat we het mes eerst gewet hebben.

Mijn zeis is klaar voor gebruik. Het is een flink apparaat. Tijdens de zeisles staat veiligheid voorop, dus ook hier krijgen we instructie. Hoe stoer het er ook uit ziet om de zeis nonchalant over de schouder te gooien, dat is absoluut niet de bedoeling: "Een rechtshandige zeis draag je in je rechterhand, een linkshandige zeis draag je links". Op deze manier draait het mes naar buiten en kun je er nooit in vallen. Sandy: "Doordat je met de zeis met twee handen vasthebt tijdens het maaien, is het rechts- of linkshandig zijn trouwens geen punt. Echter bij het in formatie maaien, is het fijn als iedereen dezelfde kant op maait."

Het gemaaide gras wordt verzameld in de trekkar. Om de beurt steken de cursisten het op. Het is leuk om te zien dat ik vandaag zeker niet de enige dame ben in het gezelschap. Ook de leeftijden lopen flink uiteen. "De zeis is met recht een gereedschap met een verleden, maar ook met een toekomst, zoals Peter Vido, een van mijn zeisvoorbeelden, ooit zei."

Voorzien van alle tips en met een zeis in de hand kan ik niet wachten om te beginnen. Na de eerste paar slagen valt het toch nog best tegen. Mijn passen zijn te groot. En ik moet er goed om denken dat alleen mijn rechtervoet voor blijft wanneer ik de maaibeweging maak. Sandy: "Je maait elke keer de breedte van je mes weg, dus groter dan dat is je stap voorwaarts niet." Nadat mijn danspartner en ik wat meer aan elkaar gewend zijn krijg ik letterlijk de slag te pakken. Het mes glijdt door het gras, dat als vanzelf op een prachtige rij naast mij komt te liggen. In een vloeiende beweging beweeg ik vanuit mijn heupen van rechts naar links. Dit is dansen, dit is genieten. Genieten van het feit dat ik het kan, maar ook van het werken op het land. Hier in het zonnetje. Wanneer is de terugkomdag?

ZEIS MET KORTING

Leer maaien MET DE ZEIS

Speciaal voor moeders* die willen leren maaien met de zeis.

Boek nu een dag zeisles! De kosten hiervan zijn € 85,- p.p. inclusief gebruik van materiaal. Speciaal voor lezers van Landleven 20% korting op de aankoop van een zeis (of complete set: steel, mes naar keuze en wetsteen plus houder) na de les. Deze aanbieding geldt niet in de webshop. Boeken kan via: info@zeisles.nl o.v.v. Landleven

**Geldt uiteraard voor iedereen*

De lessen worden gegeven bij Historyland
Ravenseweg 11c
3223 LM Hellevoetsluis